

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 15. An qui impedivit alterum à consecutione alicujus boni, tenetur ad
restitutionem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

damni, quamvis sine eius culpa illati. L. 1. & l. 6. ff. *De his qui effuder.* .ibi. . *Habitator suam, suorúmque culpam prestare debet.* Sed iuxta multos, si Dominus verè peccato careat, nihil tenetur restituere ante sententiam: quia sic usu receptæ sunt illæ leges, nec id necessarium est ad finem illarum. At post sententiam tenetur in conscientia parère sententiæ iudicis, quia hæc non fundatur in præsumptione culpæ, sed in legibus, quæ ad bonum commune, & pacem publicam ita statuerunt, & ut Domini diligentius caverent, ne damnum aliis à suis inferatur.

Resp. III. Parens non tenetur ex delicto filii, vel damnum resarcire, vel filium noxæ dedere, si absque parentis culpa commissum est, ex *Instit. de Noxal. act.*

Q. 15. *An qui impedit alterum à consecutione alicujus boni, tenetur ad restitutionem?*

Resp. I. Qui quocumque modo etiam solis precibus, vel consilio, saltem absque causa iusta, impedit aliquem à consecutione boni ipsi ex Justitia debiti, sive habeat Jus in re, sive solum Jus ad rem, peccat contra Justitiam, & tenetur compensare totum damnum. *Ita omnes.* Quia illius fuit causa iniusta, violando ius, quod habet alter ad habendum illud bonum. Unde si alter habebat ius in re, impediens tenetur restituere valorem illius rei: si verò solum ius ad rem, v. g. per iustam promissionem

missionem acceptatam, electionem presentationem, &c. tenetur restituere quanti Jus illud Judicio prudenti aestimatur. Idem dic de impediendo alterum, ne utatur Jure suo, v. g. exercendi suam artem, operam locandi, petendi aliquid, &c. Nam quilibet habet Jus utendi Jure suo, quod Jus tunc violatur.

Resp. II. Qui vi, fraude, dolo, minis, detractione, calumnia, mendacio, vel alio modo injusto impedit aliquem à consecutione Beneficii, vel Officii, quo dignus erat, vel alterius boni ex justitia non debiti, ut doni, legati, &c. tenetur restituere, quanti judicio prudenti ea spes ei valebat. *Est communis teste De Lugo, imò est omnium teste Sanchez.* Quia licet impeditus non habeat jus strictum ad tale bonum, jus tamen habet ne ab illius consecutione, per vim, fraudem, vel aliam quamvis viam illicitam impediatur, & ut perfectè liberum cuique sit ei gratificari. Ergo tali facta est injuria, quæ resarciri debet. Idque si vis, vel fraus exercentur circa eum, qui impeditus est à consecutione boni, ut si quis vi eum detineat, vel minetur ei ne petat, vel eum decipiat; siue circa collatorem, ut minando, ne conferat, vel falsò persuadendo alterum esse indignum.

Dixi, quanti spes, &c. Nam non tenetur ad æquale, quia gratiam illam nondum fuerat adeptus, & poterat multipliciter impediri. Ait S. Th. q. 62. a. 2. ad 4. quòd, si nulla erat spes, non

tenetur restituere damnum, cum reipsa nullum intulerit. Si tamen exigua spes fuisset, compensanda est iudicio prudenti.

Qui autem à consecutione Beneficii Ecclesiastici, vel officii, aliquem indignum impedit per vim, & fraudem, licet peccaverit, non tenetur damnum illud restituere, quia non fecit injuriam quoad illud, cum nullum ad illud habeat jus, etiam conditionatum, & in libera collatoris voluntate positum, nam illicitum est conferre Beneficia, vel officia indignis. Item qui à consecutione Beneficii, vel officii aliquem dignum, & spem habentem impedit, ut digniori conferatur, non facit injuriam impediendo, nec tenetur ad restitutionem: quia ille non habet jus etiam remotum, ut digniori præferatur. Si tamen impediatur calumnia, vel detractio, tenetur ad restitutionem famæ sicut in primo casu.

Idem dic, si dignum solis precibus, & commendatione impediatur, ut æquè digno conferatur: quia non habet jus, ut illi præferatur in bonis communibus, nec injusta via impeditur, & tibi licet petere pro æquè digno: secus, si injustâ viâ talem impediatur; nam tunc teneris illi restituere, quantum ea spes ei valebat; quia jus habet, ne injustè impediatur, ut Beneficium conferatur alteri non digniori.

Resp. III. Qui etsi sine vi, vel fraude, vel aliâ injustâ viâ impedit dignum à consecutione Beneficii, vel officii, ut detur indigno, tenetur ad
restitu-

restitutionem Ecclesiæ, vel Reip. quæ inde damnum injustè patitur. *Est communis.* Quia utraque jus habet, ne damnum ei quovis modo inferatur. Idem dic, si modo etsi non injusto impediatur digniorem, ut detur minùs digno, quia Ecclesia, & Resp. habent jus habendi optimos Ministros, & Magistratus. Sed juxta multos non tenetur restituere impedito; quia non violavit justitiam commutativam erga illum, quippe qui nullum jus talis justitiæ habet ad Beneficium, vel officium: non enim habet jus in re, nec jus ad rem, quo debitum ei sit Beneficium, vel officium, & quo possit illud jure exigere.

Resp. IV. Ex communi, qui sine vi, fraude, vel aliâ viâ injustâ aliquem impedivit à consecutione boni non debiti ex justitia, non tenetur ad restitutionem: quia non fecit injuriam impedito, cum nullum jus habeat ad illud bonum, & liberum cuique relinquat gratificari ei, si velit, & nullam viam injustam adhibeat. Nec refert quod alter statuerat donare, quia hic sine iniustitia semper potest propositum mutare: ergo & ad id induci viâ non iniustâ: Odium autem seu animus nocendi per medium non iniustum, & in iis, in quibus potest quis alioquin nocere absque iniustitia, non est peccatum contra iustitiam, sed solum contra charitatem.

Hinc non tenetur ad restitutionem, qui sine vi, vel fraude, aut alia ratione iniusta, sed so-

lis precibus, vel obsequiis aliquem avertit ab instituyendo tali hærede, aut à relinquendo legato, vel donando aliquo bono; vel qui curavit revocari testamentum, & alium hæredem institui; quia nemo habet ius ad successionem; vel legatum, quàm diu testator vivit, cum liberè prohibitu imper possit revocare, & mutare testamentum. Tamen sine iusta causa aliquem à consecutione boni non debiti impedire viâ non iniustâ est contra charitatem, quâ debemus velle bonum proximo, & quæ vetat, ne alteri faciamus, quod nobis fieri nolumus.

Sed quid si alterius procuratorem, vel tabellarium, litteras, aut mandata alterius deferentem ad impetrandum beneficium; vel ad aliquod negotium, detineam prætextu recreationis, vel potationis, sciens hanc detentionem nocituram mandatario?

Resp. Peccas contra iustitiam, & teneris ad restitutionem. Ita *De Lugo, & alii*: quia mandatarius habet ius, ut procurator, vel tabellarius, seu famulus, diligentiam adhibeat, & moram vitet, ad quod tenetur ex iustitiâ, & tu scienter impedis executionem, ac usum eius iuris, seu id, ad quod ille ius habet. Sed qui quovis modo, etsi de se licito scienter impedit usum iuris alterius, & id, ad quod ius habet, facit ei iniuriam, cum violet eius ius, ideóque tenetur ad restitutionem damni inde secuti. Idem dic, si famulum alterius quovis modo deti-

detineas sciens hanc detentionem causam esse
damni Domini, ad quod vitandum famulus
ex iustitiâ tenetur: nam cooperaris injustitiâ
alterius, & verè es causa moralis talis damni.

Q. 16. *An accepta ob opus malum restitui debent?*

Resp. I. Sic accepta ante opus malum patra-
tum restitui debent. Ita omnes. Quia ista non
dantur nisi ea lege, ut accipiens se obliget ad
opus malum, ad quod impossibile est obligari,
unde datio est nulla, & sic rei dominium non
fuit translatum, ex c. ult. de pactis.

Resp. II. Crimine patrato pretium retineri
potest, nisi per legem aliquam acquisitio sit
irrita, vel accipiens fiat inhabilis ad acquiren-
dum illius dominium. Ita S. Anton. Covar.
Caiet. Less. De Lugo, &c. & alii multi. Quia
1. accipiens non est inhabilis ad illud acqui-
rendum, & pretium datum est omnino volun-
tariè, non quidem ut pretium peccati, quod est
tantum conditio, sine quâ non daretur, sed ut
solutio promissi positâ conditione. 2. Mulier
potest retinere id quod acquisivit per mere-
triciam. ex L. 4. ff. de condict. ob turp. caus. &
ex S. Thom. q. 62. a. 5. ad 2. & in 4. dist. 15.
q. 2. a. 4. q. 2. si lex prohibuit actum, ex quo quis
lucrat, sed non lucrum supposito actu; tunc
quamvis acquirendo tali actu contra legem fece-
rit; tamen tenendo contra legem non facit, &
ideo hæc retineri possunt.

Ad leges in contrarium obijci solitas, dico